

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 75/2026 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Eeva-Maija Puheloinen, ympäristöministeriö
- ympäristöneuvos Jaakko Kuisma, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Lasse Saarela, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Elli Tervala, maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöneuvos Anna Laiho, Lupa- ja valvontavirasto
- erikoissuunnittelija Mikko Attila, Suomen ympäristökeskus
- erikoistutkija Juha Grönroos, Suomen ympäristökeskus
- johtava asiantuntija Heidi Lettojärvi, Energiateollisuus ry
- asiantuntija, ympäristöpolitiikka ja biodiversiteetti Johanna Pentjärvi, Kemianteollisuus ry
- asiantuntija Airi Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Kaivosteollisuus ry
- Metsäteollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön teollisuuspäästöjä koskevan direktiivin muutokset.

Lain soveltamisalaan lisättäisiin muun muassa metallimineraalien kaivostoimintaa harjoittavat teollisuuslaitokset. Lisäksi lain soveltamisalaa laajennettaisiin myös nykyistä pienempiin sikojen ja siipikarjan eläinsuojiiin.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Teollisuuslaitosten päästöille olisi ympäristöluvassa määrättävä tiukimmat saavutettavissa olevat päästöraja-arvot. Laissa mahdollistettaisiin kuitenkin edelleen päästötasoja lievempien päästöraja-arvojen asettaminen silloin, jos vaaditut päästöraja-arvot johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin verrattuna saavutettavaan ympäristöhyötyihin.

Lakiin sisällytettäisiin teollisuuslaitoksia koskevat säännökset asetettavista lupamääräyksistä, jotka koskevat ympäristötehokkuuden vaihteluvälejä sekä vettä koskevia raja-arvoja. Näistä voitaisiin poiketa perustelluista syistä vastaavalla tavalla kuin päästöraja-arvoista.

Teollisuuspäästöjä koskevassa direktiivissä tarkoitettujen laitosten olisi otettava käyttöön ympäristöjärjestelmä, joka kattaa laitoksen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan. Lisäksi toiminnanharjoittajia vaadittaisiin laatimaan osana ympäristöjärjestelmää siirtämysuunnitelma, miten laitokset siirtyvät toimimaan puhtaan tuotannon, kiertotalouden ja ilmastoneutraaliuden periaatteiden mukaisesti vuosien 2030—2050 välisenä aikana.

Lakiin lisättäisiin myös useita joustavuutta lisääviä poikkeamismahdollisuuksia, joilla mahdollistettaisiin nykyistä paremmin uusien tekniikoiden käyttöönotto ja tuettaisiin tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä teollisuuspäästädirektiivin muutoksen edellyttämät tarkistukset ympäristönsuojelulakiin. Teollisuuspäästädirektiivi on yksi EU:n tärkeimmistä direktiiveistä, jolla vähennetään päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään ja ehkäistään jätteen syntymistä suurista teollisuuslaitoksista sekä suurilta sika- ja siipikarjatiloilta. Teollisuuspäästädirektiivin muutoksella sen soveltamisalaa on laajennettu muun muassa laskemalla sikojen ja siipikarjan eläinsuojien soveltamisalakynnystä merkittävästi. Lisäksi soveltamisalaan on lisätty metalli- ja teollisuusmineraalien kaivostoiminta sekä suuret akkujen valmistuslaitokset. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ympäristövaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Direktiivimuutoksen keskeinen sisältö

Teollisuuspäästädirektiivin muutoksella sen piiriin tulee Suomessa entisten lisäksi noin 114 sika- ja siipikarjatilaa, 9 metallimineralkaivosta ja 5 metallinjalostustoimintaa, jolloin soveltamisalan piiriin kuuluvien laitosten yhteismäärä kasvaa hieman yli 1 000 laitokseen. Uudistetun teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan kuuluu myös akkujen valmistus niin sanotuissa gigaluokan tehtaissa, joita ei Suomessa toistaiseksi ole. Nykyisin sika- ja siipikarjatiloilta on direktiivilaitoksia noin 275. Niiden lukumäärän on arvioitu kasvavan vajaan neljään sataan tilaan teollisuuspäästädirektiivin muutoksen seurauksena. Yhteensä direktiivin soveltamisalaan on arvioitu vuonna 2030 kuuluvan rakennemuutos huomioon ottaen mahdollisesti 300—400 direktiivieläinsuojaa.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Hallituksen esityksessä ehdotetut direktiivin täytäntöönpanemiseksi välttämättömät muutokset tiukentavat parhaan käyttökelpoisen tekniikan (Best available technology, BAT) soveltamista koskevia vaatimuksia sekä eräitä muita toiminnanharjoittajiin kohdistuvia vaatimuksia. Nämä vaatimukset pannaan täytäntöön pääosin ympäristölupamenettelyjen kautta. Lupaharkinta mahdollistaa BAT-vaatimusten ja muiden velvoitteiden yhteensovittamisen laitoksen toiminnan, ympäristöolosuhteiden ja paikallisten vaikutusten kanssa. Tämä edellyttää viranomaisilta entistä syvällisempää teknistä arviointia, vertailua BAT-päätelmiin sekä tapauskohtaista harkintaa. Muutoksella pyritään pitämään teollisuuslaitosten päästöt mahdollisimman pieninä normaaleissa toimintaolosuhteissa. Päästötasoista on kuitenkin edelleen mahdollista poiketa silloin, kun kustannukset olisivat kohtuuttomia saavutettavaan ympäristöhyötyihin verrattuna. Uusia vaatimuksia tulee noudattaa viimeistään vuonna 2036. Valiokunta toteaa, että vaatimukset ovat ympäristönsuojelun kannalta perusteltuja, mutta lisäävät lupakäsittelyn työmäärää. Valiokunta pitää sääntelyä kannatettavana, kun se korostaa kokonaisvaltaista ympäristösuorituskykyä ja vahvistaa sääntelyn yhteyksiä kiertotalouteen ja vähähiilisyyteen.

Ympäristönsuojelulain 74 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi uudesta vaatimuksesta ympäristöjärjestelmän käyttöönottamiseksi kaikissa teollisuuslaitoksissa vuoteen 2030 mennessä. Ympäristöjärjestelmän on oltava kunkin toimialan BAT-päätelmien mukainen ja sen tulee sisältää tavoitteet jätteen määrän vähentämiseksi, energiatehokkuuden ja veden uudelleenkäytön optimoimiseksi sekä laitoksella käytettävien vaarallisten aineiden ympäristöriskien pienentämiseksi. Suurimmalla osalla Suomen direktiivilaitoksista on jo käytössä jokin ympäristöjärjestelmä.

Lakiehdotuksen 81 b §:n mukaan teollisuuslaitosten on myös laadittava ympäristöjärjestelmään sisällytettävät siirtymäsuunnitelmat vuosille 2030–2050. Suunnitelman sisällöstä päätetään komission delegoidulla säädöksellä vuonna 2028. Teollisuuslaitoksen on suunnitelmassa kuvattava uskottava ja toteuttamiskelpoinen polku, jolla sen toiminta siirtyy kohti EU:n 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta ja samalla vähentää muita ympäristövaikutuksia. Kysymyksessä on siis pitkän aikavälin investointi- ja teknologiasuunnitelma ja BAT-järjestelmää täydentävä instrumentti, joka on myös todennettava. Energiaintensiivisen teollisuuden tulee toimittaa siirtymäsuunnitelmat kesäkuussa 2030 ja saattaa ne osaksi laitoksen ympäristöjärjestelmää vuoden 2031 loppuun mennessä. Muun teollisuuden siirtymäsuunnitelmat otetaan huomioon siinä vaiheessa, kun toimialan julkaistuja BAT-päätelmiä tulee noudattaa neljän vuoden määräajan päätyttyä.

Ympäristötehokkuudelle, joka käsittää energia-, vesi- ja materiaalitehokkuuden, voidaan asettaa sitovia vaatimuksia ympäristöluvissa, jos näitä on asetettu toimialaa koskevissa päätelmissä. Muutoksella parannetaan teollisuuslaitosten ympäristötehokkuutta. Lainsäädäntömuutosten lisäksi tarvitaan muutoksia esimerkiksi tietojärjestelmiin ja nykyisiin ohjeistuksiin.

Eläinsuojat

Teollisuuspäästödirektiivin muutoksessa sen soveltamisalaa on laajennettu aiempaa useampiin eläinsuojoihin. Niin sanotuista direktiivieläinsuojista eli direktiivin soveltamisalaan kuuluvista suurimmista ja saastuttavimmista teollisuuslaitoksiin rinnastettavista sika- ja siipikarjatiloilta ehdotetaan säädettäväksi ympäristönsuojelulaissa omassa luvussaan. Valiokunta korostaa, että

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Lupa- ja valvontavirasto on direktiivieläinsuojien osalta ehdotettu lupaviranomainen, kun taas muut eläinsuojat ovat joko luvan- tai ilmoituksenvaraisia ja toimivalta on Lupa- ja valvontavirastolla tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella. Koska direktiiviin kuuluvien eläinsuojien kokorajaa on laskettu, aikaisempaa useampi eläinsuoja siirtyy direktiivin vaatimusten piiriin ja valtion lupaviranomaisen toimivaltaan.

Komissio tulee antamaan päätöksen toimintasäännöistä, jotka koskevat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan kuuluvia eläinsuojia. Hallituksen esityksessä teollisuuspäästädirektiivin piiriin siirtyvät eläinsuojat siirretään valtion lupamenettelyyn, kun niiden toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on perustuttava mainittuihin toimintasääntöihin. Perusteena eräiden ilmoitustenvараisten eläinsuojien siirtämiseen lupavelvollisuuden piiriin on myös se, että ilmoitusmenettely soveltuu ylipäättään huonosti toimintasääntöjen täytäntöönpanoon, kun ilmoitusmenettelyyn ei voi sisältyä tapauskohtaista harkintaa. Komission toimintasääntöjen valmistelun perusteella on odotettavissa, että niihin sisällytetään enemmän toivottua harkinnanvaraa vaatimusten asettamiseksi, joten todennäköisesti lupamenettely on käytännössä ilmoitusmenettelyä tarkoituksenmukaisempi menettely toiminnanharjoittajan kannalta.

Toimintasäännöt ovat edelleen valmisteltavana, eikä niiden vaikutusta toimintaan ole siten vielä mahdollista lopullisesti arvioida. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi vaikuttaa toimintasääntöjen laadintaan aktiivisesti, jotta ne ovat teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia. Tärkeää on myös varmistaa, ettei eläinten hyvinvointia heikennetä. Merkittävin uusi asia direktiivieläinsuojille on toimintasääntöjen todennäköisesti mukanaan tuoma tarkkailuvelvoite, joka koskee erityisesti lantaan erittyvän typen ja fosforin määrää, kasvatusvaiheen ammoniakkipäästöjä sekä näiden tietojen toimittamista vuosittain valvovalle viranomaiselle.

Eläinsuojien osalta hallituksen esityksessä on hyödynnetty direktiivin mahdollistama siirtymäaika täysimääräisesti, jonka vuoksi toimintasääntöjen aiheuttama lupien päivitys on sidottu toimintasääntöjen voimaantuloon. Siirtymäajan aikana on tarkoitus soveltaa nyt voimassa olevaa lainsäädäntöä eli valtion lupamenettelyssä oleviin eläinsuojiin ja kunnan ilmoitusmenettelyssä oleviin eläinsuojiin sovelletaan nykyistä lakia uuden lain voimaan tulon jälkeenkin. Täytäntöönpanossa on joustoa ja se mahdollistaa myös sen, että toimija voi omasta aloitteestaan soveltaa toimintasääntöjä ja sen myötä uutta lainsäädäntöä jo ennen siirtymäajan päättymistä. Esimerkiksi uuden direktiivieläinsuojan kohdalla on tarkoituksenmukaista hakea sellainen lupa, joka vastaa toimintasääntöjä heti, jolloin toiminnanharjoittaja ei tarvitse päivittää lupaa myöhemmässä vaiheessa. Siirtymäaika tulee sovellettavaksi aina, jos toimintasääntöjä muutetaan. Tämän johdosta esityksessä on siirtymäsäännös osana varsinaisia pykäläiä sekä esityksen lopussa siirtymäsäännökset, joissa määritellään viranomaisten toimivalta ja sovellettava lainsäädäntö siirtymäajan aikana. Siirtymäaika jatkuu suurimpien direktiivieläinsuojien osalta vuoteen 2030, seuraavan kokoluokan osalta vuoteen 2031 ja pienimpien direktiivieläinsuojien osalta vuoteen 2032. Eläinsuojien luvat (ja siirtyvien eläinsuojien ilmoituspäätökset) tulee päivittää toimintasääntöjen osalta viimeistään kaksi vuotta ennen siirtymäajan päättymistä eli vuosina 2028, 2029 tai 2030 riippuen eläinsuojan koosta.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Eläinsuojia koskevien lupien käsittelyajaksi arvioidaan saadun selvityksen perusteella noin 4—5 kuukautta, kun ilmoituksenvaraisilla eläinsuojilla käsittelyaika on enintään 120 vuorokautta. Mitään suurta muutosta ei siten ole odotettavissa myöskään eläinsuojia koskevien lupien käsittelyaikojen osalta.

Eläinsuojia koskevat lupamaksut

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on noussut esiin muutoksen vaikutus lupamaksuihin, kun ilmoituksenvaraisia eläinsuojia siirtyy lupavelvollisuuden piiriin. Kuntien ilmoitusmenettelystä nyt perittävät maksut vaihtelevat kunnittain, mutta ovat yleisesti ottaen kertaluokkaa pienempiä kuin valtion lupamaksut. Olemassa olevia lupia tai ilmoituspäätöksiä päivitetään valtion ympäristöluviksi, kun uudet toimintasäännökset on hyväksytty. Tällöin käsittelyn hinta on 30 prosenttia lupakäsittelyn hinnasta (23 100 euroa) eli 6 930 euroa. Lisäksi tiloille tulee kustannuksia valvontaan liittyvistä tarkastuskäynneistä ja vuosi-ilmoituksista. Myös valvonnasta perittävät maksut arvioidaan suuremmiksi valtiolla, joskin ympäristönsuojelulain 206 §:n mukaisen mikroyritysten valvonnasta perittävän alemman maksun arvioidaan soveltuvan useiden kunnan ilmoitusmenettelystä valtion lupamenettelyyn siirtyvien eläinsuojien valvontaan. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen perusteella on ilmeistä, että muutoksesta voi aiheutua huomattavia kustannuksia tiloille, mikä on pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman vastaista.

Eläinsuojien toimintasääntöjen valmistelu on vielä kesken, eikä niiden täytäntöönpanon kustannuksia pystytä vielä tässä vaiheessa arvioimaan. Soveltamisalan mukaisissa luvan- ja ilmoituksenvaraisissa laitoksissa on kuitenkin sovellettu parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia vaatimuksia jo aikaisemmin, joten täytäntöönpanon ei tässä vaiheessa arvioida johtavan merkittäviin lisäkustannuksiin.

Valiokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella myös, vertailu ei ole aivan yksinkertaista, mutta kaikissa tilanteissa ilmoitus- ja lupamaksun ero ei välttämättä ole kovin suuri. Maksu määräytyy myös työmäärän mukaan, joten hajonta voi olla merkittävää. Saadut esimerkit osoittavat, että taksoissa kunnan ja valtion alennetun lupamaksun välillä ei ole hyvin suuria eroja. Huomioon on otettava sekin, että nykyiset kuntien ilmoituspäätökset eläinsuojista koskevat kansallisen menettelyn piirissä olevia eläinsuojia, joten maksut eivät ole suoraan verrannollisia direktiivieläinsuojia koskevien Lupa- ja valvontaviraston maksujen kanssa, koska direktiivieläinsuojia koskeva päätöksenteko vaatii enemmän työaikaa. Tällä hetkellä ei myöskään ole tiedossa, kuinka moni mikroyritykseen rinnastuva pienimuotoinen eläinsuoja siirtyy uudistuksessa ilmoitusmenettelystä lupamenettelyyn.

Edellä kuvatusta huolimatta valiokunta pitää välttämättömänä, että ratkaisua eläinsuojien lupamaksujen kasvavien kustannusten hillitsemiseksi selvitetään kiireellisesti, vaikka itse lain toimeenpano tapahtuu vasta useamman vuoden siirtymäajan kuluttua. Kun direktiivieläinsuojat siirtyvät lainmuutoksella Lupa- ja valvontaviraston myöntämän luvan piiriin, on varmistettava, etteivät lupamaksut tästä syystä nykyiseen verrattuna kohtuuttomasti nouse. Siirtymäaikana tulee selvittää, voiko siirtyviin direktiivieläinsuojiiin kohdentaa vastaavan maksujen alennusmekanismin kuin mitä kohdistuu mikroyrityksiin lain 206 §:n mukaisesti. Nykyisten direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien lupamaksujen perusteena on nykyinen lupamenettely, ja toimintasääntöjen täytäntöönpanoon liittyen arvioidaan, että

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

direktiivieläinsuojien lupamenettelyyn kuluisi nykyistä vähemmän työaikaa. Eläinsuojien lupamaksujen moninkertaistumista ei voida pitää hyväksyttävänä. Direktiivieläinsuojia koskevia lupamaksuja tulee alentaa niiden pitämiseksi kohtuullisella tasolla. Valiokunta pitää siten välttämättömänä, että hallitus varmistaa siirtymäajan kuluessa direktiivieläinsuojien lupamaksujen kohtuullisuuden alentamalla Lupa- ja valvontaviraston direktiivieläinsuojiiin kohdistuvia lupamaksuja esimerkiksi säätämällä siitä soveltuvalla tavalla. (*Valiokunnan lausumaehdotus*)

Tietojen julkaiseminen

Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvat ympäristölupa-asiat niihin liittyvine asiakirjoinen on julkaistu vakiintuneesti viranomaisen verkkosivuilla. Direktiivin muutoksen vuoksi julkaistavien tietojen määrä kuitenkin kasvaa. Kotieläinten pito henkilöityy yleensä yhteen tai muutamaan henkilöön eli kysymys on olennaisesti enemmän henkilösidonnisesta toiminnasta suuriin teollisuuslaitoksiin verrattuna. Nykyisin päästötietojen karttapohjaisessa julkaisupalvelussa on eläinsuojien osalta päädytty ratkaisuun, jossa toiminnanharjoittajien henkilötietoluonteisia nimiä ei julkaista lainkaan, eikä kartalla näytetä eläinsuojien tarkkaa sijaintitietoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudessakin karttapohjaisessa tilannetietopalvelussa käytetään samantyyppistä menettelytapaa eläinsuojien osalta sijainti- ja henkilötietoluonteisten tietojen esittämiseen. Henkilötietojen ja liikesalaisuuksien piiriin kuuluvien tietojen julkaiseminen on perusteltua rajata välttämättömpään toimijoiden suojaamiseksi.

Siirtymäsäännökset

Hallituksen esitys sisältää kattavat siirtymäsäännökset, joissa pääsääntönä on, että muutoksia sovelletaan siinä vaiheessa, kun laitoksen ympäristölupa on tarpeen tarkistaa laitoksen pääasiallisen toiminnan päätelmien julkaisun johdosta tai lupaa on tarpeen tarkistaa tietyistä muista syistä. Kaikkien laitosten tulee noudattaa uusia vaatimuksia viimeistään 1.9.2036. Ympäristötehokkuuden uusia vaatimuksia noudatetaan kuitenkin vasta pääasiallista toimintaa koskevien päätelmien julkaisun jälkeen. Direktiivieläinsuojia koskevat omat siirtymäsäännökset, joissa uusia vaatimuksia noudatetaan toimintasääntöjen julkaisun jälkeen eläinsuojan koon mukaan porrastetusti.

Euroopan komissio on antanut 10.12.2025 lainsäädäntöehdotuksia tiettyjen ympäristösääntelyä koskevien direktiivien ja asetusten sisältövaatimusten muuttamiseksi tavoitteena vähentää yritysten hallinnollista taakkaa (niin sanotut omnibus-ehdotukset). Näiden ehdotusten täytäntöönpano poistaa tai supistaa hyvin todennäköisesti hallituksen esityksessä esitettyjä vaatimuksia. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena sitä hallituksen esityksen lähtökohtaa, että omnibus-muutokset saatetaan voimaan myöhemmässä vaiheessa erillisellä hallituksen esityksellä sen jälkeen, kun uusi EU-lainsäädäntö on julkaistu ja sen sisältö varmuudella on siten tiedossa.

Sääntelyepävarmuuden ja yrityksiin kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi esityksessä ehdotetaan kuitenkin ympäristöjärjestelmän käyttöönoton siirtämistä muutosdirektiivin määräajasta 1.7.2027 komission ympäristöomnibus-ehdotuksen mukaisesti 1.7.2030 asti. Näin

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

annetaan teollisuuslaitoksille kolme vuotta lisääaikaa järjestelmän käyttöönotolle. Valiokunta pitää ehdotusta tarkoituksenmukaisena.

Valiokunta korostaa, että ympäristönsuojelulain muutosten täytäntöönpano tapahtuu laitoksille myönnettävien ympäristölupien kautta, eikä hallituksen esitykseen sisältyviä muutoksia noudateta ennen kuin luvat tulevat päivitettyiksi siirtymäsäännöksissä tarkemmin määriteltyjen menettelyiden kautta. Jos jo tässä vaiheessa lakiin tehtäisiin komission ehdotuksen muutokset, näitä sovellettaisiin luvissa lain voimaantulosta alkaen. Jos neuvottelujen aikana komission ehdotukseen tulee muutoksia, jouduttaisiin nämä juuri myönnettyt ympäristöluvat päivittämään heti uudelleen. Tässä tilanteessa arvioidaan tarkoituksenmukaiseksi noudattaa vastaavaa toimintatapaa kuin ympäristönsuojelulain muutoslaissa 423/2015, jossa poistettiin ympäristölupien tarkistamista koskeva 71 §. Tämän muutoksen yhteydessä siirtymäsäännöksellä poistettiin ympäristöluvista luvan tarkistamista koskevat lupamääräykset ja muut velvoitteet. Vastaavaa toimintatapaa Omnibus-lainsäädännön osalta voidaan pitää toimivana, koska komission ehdotuksella tullaan todennäköisesti poistamaan tai supistamaan tiettyjä velvoitteita. Näin vältetään tarpeettomia ympäristölupien päivityksiä ja pienennetään täytäntöönpanoon liittyvää hallinnollista taakkaa merkittävästi. Teollisuus päästödirektiivin muutos sisältää myös uuden vaatimuksen ajantasaisen lupamääräysten laatimisesta tarvittaessa ja käytännössä viimeistään siinä vaiheessa, kun lupaa seuraavan kerran päivitetään ja lupamääräyksiä muutetaan. Näin ollen mahdolliset lupamääräykset, jotka asetetaan nyt ehdotetun lain perusteella ja Omnibus-lainsäädännön perusteella tehtävän ympäristönsuojelulain muutoksen mukaan poistetaan tai supistetaan, tulevat poistetuksi myös ympäristöluvan lupamääräyksistä viimeistään siinä vaiheessa, kun lupaa seuraavan kerran päivitetään, eivät ne näin ollen jää tarpeettomasti lupamääräyksiin.

Vaikutukset lupakäsittelyihin ja viranomaisresursseihin

Soveltamisalan laajentaminen ja BAT-päätelmien aiempaa tiheämpi päivityssykli vaativat nopeampaa ja laajempaa perehtymistä ja siten riittävää resursointia sekä Lupa- ja valvontavirastossa että Suomen ympäristökeskuksessa (Syke). Syken lisäresurssitarve johtuu siitä, että direktiivin BAT sääntelyn laajeneminen lisää merkittävästi analyysi-, raportointi- ja EU koordinaatiotehtäviä. Viranomaisten työmäärän arvioidaan lisääntyvän 2030-luvun alkupuolella esityksessä lisättävien uusien toimialojen lupien tarkastamisen johdosta. Näistä merkityksellisiä ovat uudet soveltamisalaan lisättävät eläinsuojat, kaivokset ja kaatopaikkojen ympäristölupien tarkistamiset. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että ympäristölupakäsittelyt todennäköisesti ruuhkautuvat vuosina 2030—2036. Noin 400 laitoksen osalta vaatimukset tulee panna täytäntöön joko muiden lupamuutosten yhteydessä tai erillisellä hakemuksella ennen vuoden 2036 määräaikaa, jolloin on mahdollista että Lupa- ja valvontavirastoon tulee vireille useita satoja lupahakemuksia samanaikaisesti aiheuttaen luparuuhkan. Vireille tulevien erillisten hakemusten määrää voidaan arvioida tarkemmin vasta 2030-luvun alkupuolella lähempänä määräpäivää. Lupa- ja valvontavirasto pystyy kuitenkin varautumaan luparuuhkaan sen koittaessa vasta vuosina 2035—2036.

Ympäristölupakäsittely on vaativaa asiantuntijatyötä, joka perustuu tapauskohtaiseen harkintaan. Ruuhkatilanne näkyy todennäköisesti asioiden käsittelyajoissa ja vaikuttaa myös muihin ympäristöosaston tehtäviin kuin lakimuutoksen vuoksi tarkistettaviin lupiin. Lupa- ja

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

valvontaviraston lupatehtävien riittävä resursointi on varmistettava, jotta investointihankkeiden lupamenettelyiden nopea käsittely pystytään turvaamaan ruuhkatilanteessa. Esitykseen sisältyvät uudet tiedonkeruuseen ja tietojen julkaisemiseen liittyvät velvoitteet kohdistuvat viranomaiseen ja edellyttävät riittäviä resursseja myös tietojärjestelmien kehittämiseen ja ylläpitoon. Valiokunta korostaa tarvetta turvata Lupa- ja valvontaviraston riittävä resursointi, jotta voidaan välttää riski lupakäsittelyjen ruuhkautumisesta ja sääntelyn tavoitteiden toteutumisen viivästyisestä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Valiokunta on tehnyt siirtymäsäännöksiin lakitekniisiä tarkistuksia. Lisäksi sääntelyä on pyritty selventämään siirtämällä osan siirtymäsäännöksistä sijaintia kokonaisuudessa. Muutokset ovat teknisiä, eikä niillä ole tarkoitettu muuttaa tavoiteltua sisältöä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 75/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 5 §:n 1 momentin 7 kohdan a alakohta, 27 §:n 1 momentti, 29 a §:n 1 momentin 1 kohta, 30 §:n 1 momentin 1 kohta, 52 §:n 1 ja 2 momentti, 53 §, 62 §:n 1—3 momentti, 66 §:n otsikko ja 1 momentti, 72 ja 73 §, 74 §:n 1 momentti, 75, 77—79 ja 85 a §, 123 §:n 1 momentti, 174 §, 181 §:n 1 ja 2 momentti, 212 §:n 2 momentti, liitteen 1 taulukon 1 kohta 2, 5, 7, 9 ja 11, liitteen 1 taulukon 2 kohta 2, 5, 7, 9 ja 11, liite 3 sekä liitteen 4 kohta 5,

sellaisina kuin niistä ovat 27 §:n 1 momentti laissa 423/2015, 29 a §:n 1 momentin 1 kohta, liitteen 1 taulukon 1 kohta 2, 5, 7, 9 ja 11, liitteen 1 taulukon 2 kohta 2, 5, 7, 9 ja 11 sekä liitteen 4 kohta 5 laissa 905/2020, 62 §:n 1 momentti laissa 715/2025, 78 § osaksi laissa 437/2017, 85 a §, 123 §:n 1 momentti ja 212 §:n 2 momentti laissa 817/2025 sekä 181 §:n 1 ja 2 momentti sekä liite 3 laissa 1166/2018, sekä

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

lisätään 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 881/2018 ja 49/2019, uusi 14 a kohta, 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1166/2018, uusi 2 momentti, 67 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1166/2018, uusi 2 momentti, lakiin uusi 74 a—74 c, 78 a, 81 a—81 c, 82 a ja 85 c §, lakiin uusi 110 a—110 f § ja niiden edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 123 a §, 179 §:ään uusi 3 ja 4 momentti sekä 211 §:ään uusi 3—5 momentti seuraavasti:

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla*

a) mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito-, käyttö- sekä lopettamistapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen ja torjua ilmastonmuutosta, tai tehokkaimmin vähentää niitä ja jotka soveltuvat ympäristölupamääräysten perustaksi;

14 a) *ympäristötehokkuudella* materiaalin, veden tai energian kulutustasoihin, uudelleenkäyttöön sekä jätteen syntyyn liittyvää tehokkuutta;

8 §

Luvanvaraisesta, ilmoituksenvaraisesta ja rekisteröitävästä toiminnasta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen

Lisäksi liitteen 1 taulukon 1 mukaisen toiminnan toiminnanharjoittajan on varmistuttava siitä, että materiaalien ja veden käyttö toiminnassa on tehokasta ja toiminnassa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan uusiutuvaa energiaa.

27 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2 sekä liitteen 3 taulukossa 3 (*direktiivieläinsuoja*) ja taulukossa 4, on oltava lupa (*ympäristölupa*). Eläinsuojan luvanvaraisuuden määrittämiseen eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksikkökertoimista säädetään liitteen 3 taulukossa 1 ja 2.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

29 a §

Ilmoituksenvaraisen toiminnan luvanvaraisuus

Liitteen 4 mukaiseen ilmoituksenvaraiseen toimintaan tarvitaan ympäristölupa, jos:

- 1) toiminta on osa direktiivilaitoksen tai direktiivieläinsuojan toimintaa;
-

30 §

Rekisteröitävän toiminnan luvanvaraisuus

Liitteen 2 mukaiseen rekisteröitävään toimintaan tarvitaan ympäristölupa vain, jos:

- 1) toiminta on osa direktiivilaitoksen tai direktiivieläinsuojan toimintaa;
-

52 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän, pintavesien ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista;
- 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristön pilaantumista, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä tai tuotannossa käytettävästä ravinnosta.

---

53 §

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan arviointi

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan sisältöä arvioitaessa on otettava huomioon:

- 1) jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentäminen;
- 2) tuotannossa käytettävien aineiden ja siinä syntyvien jätteiden uudelleen käytön ja hyödyntämisen mahdollisuus;
- 3) tuotannossa käytettävien aineiden vaarallisuus sekä mahdollisuudet käyttää entistä haitattomampia aineita erityisesti siltä osin, kuin kyse on erityistä huolta aiheuttavista aineista;
- 4) päästöjen laatu, määrä ja vaikutus;

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

5) käytettyjen raaka-aineiden ja veden laatu ja kulutus sekä toimenpiteet ympäristötehokkuuden parantamiseksi sekä mahdollisuudet raaka-aineiden ja veden uudelleenkäyttöön;

6) energian käytön tehokkuus sekä toimenpiteet ilmastonmuutoksen torjumiseksi;

7) toiminnan riskien ja onnettomuusvaarojen ennalta ehkäiseminen sekä onnettomuuksien ympäristö- ja terveysvaikutusten ehkäiseminen;

8) parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöönottoon vaadittava aika ja toiminnan suunnitellun aloittamisajankohdan merkitys sekä päästöjen ehkäisemisen ja rajoittamisen kustannukset ja hyödyt;

9) vaikutukset ympäristöön sekä toimenpiteet päästöjen vaikutusten ehkäisemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi;

10) teollisessa mittakaavassa käytössä olevat tuotantomenetelmät ja menetelmät päästöjen hallitsemiseksi;

11) tekniikan ja luonnontieteellisen tiedon sekä digitaalisten ratkaisujen kehitys;

12) Euroopan komission ja kansainvälisten toimielinten julkaisemat tiedot parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.

62 §

Seuranta- ja tarkkailumääräykset

Ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Toiminnan jätekirjanpitoon sisällytettyjen tietojen toimittamisesta valvontaviranomaiselle tai tämän ylläpitämään tietojärjestelmään voidaan säätää jätelain 118 a tai 119 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Lisäksi direktiivilaitoksen ja direktiivieläinsuojan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset ympäristötehokkuuden tarkkailusta. Direktiivilaitoksen ympäristöluvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset 74 a §:ssä tarkoitetun ympäristöjärjestelmän mukaisten tavoitteiden saavuttamisen seurannasta.

Tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mittausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja. Direktiivilaitosten päästöjen raja-arvojen noudattamista koskevien mittausten tuloksiin voidaan tehdä vähennys ennen tuloksen vertaamista päästöraja-arvoon, jos vähennys on sallittu teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU, jäljempänä *teollisuuspäästödirektiivi*, 15 a artiklan 2 kohdan nojalla hyväksytyssä Euroopan komission päätöksessä. Vähennys ei saa ylittää sovelletun mittausmenetelmän mittausepävarmuuden suuruutta. Sovelletun mittausepävarmuuden suuruus määritetään edellä tarkoitetun Euroopan komission päätöksen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on toimitettava valvontaviranomaiselle säännöllisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut valvontaa varten tarvittavat tiedot, siten kuin ympäristöluvassa tarkemmin määrätään. Tiedot direktiivilaitoksen tai direktiivieläinsuojan päästöjen tarkkailun

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

tuloksista ja muut valvontaa varten tarpeelliset tiedot direktiivilaitoksen tai direktiivieläinsuojan luvan noudattamisesta on toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa.

---

66 §

Maaperän, pintaveden ja pohjaveden suojelua koskevat määräykset

Luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on huolehdittava rakenteiden säännöllisestä ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista sekä muista maaperään, pintaveteen ja pohjaveteen kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutetuista toimista. Luvassa on annettava tätä koskevat tarpeelliset määräykset.

---

67 §

Määräykset viemäriin johdettavista jätevesistä

Asetettaessa direktiivilaitoksen lupamääräyksiä 75 §:n 2 momentin mukaisesti on varmistettava, että ympäristön pilaantuminen ehkäistään vähintään yhtä tehokkaasti kuin käsiteltäessä jätevedet erillisessä jätevedenpuhdistamossa, että jäteveden johtaminen ei haittaa jätevedestä peräisin olevien materiaalin tai energian talteenottoa tai uudelleen käyttöä ja että jätevesien johtaminen ei vaaranna 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen vaatimusten noudattamista.

---

7 luku

Direktiivilaitoksen lupaharkinta

72 §

Parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevat määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *vertailuasiakirjalla* teollisuuspäästädirektiivin 13 artiklan mukaisesti laadittua asiakirjaa, jossa esitetään asiakirjan kohteena olevassa toiminnassa sovelletut tekniikat, päästöt ja kulutustasot, parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittelemisessä ja sitä koskevien päätelmien laatimisessa huomioon otettavat tekniikat sekä uudet tekniikat;

2) *päätelmillä* teollisuuspäästädirektiivin 13 artiklan 5 kohdan nojalla hyväksyttyä Euroopan komission päätöstä, joka sisältää vertailuasiakirjan ne osat, joissa esitetään päätelmät parhaista käyttökelpoisista tekniikoista ja uusista tekniikoista, näiden tekniikoiden kuvaus ja tiedot niiden sovellettavuuden arvioimiseksi, tekniikkaan liittyvät päästötasot, niihin liittyvät ympäristötehokkuuden tasot, vertailuarvot ja muu ympäristöjärjestelmän sisältö, tarkkailu ja kulutustasot sekä tarvittaessa laitoksen kunnostustoimet;

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

3) *päästötasoilla* päästöjen vaihteluväliä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa käytettäessä parasta käyttökelpoista tekniikkaa tai tällaisten tekniikoiden yhdistelmää, sellaisena kuin se on kuvattu päätelmissä, ilmaistuna tietyn ajanjakson keskiarvona tietyissä vertailuolosuhteissa;

4) *ympäristötehokkuuden raja-arvolla* ympäristötehokkuuden suoritusarvoa, jota ei yhden tai useamman ajanjakson aikana saa ylittää ja joka ilmaistaan kokonaismääränä, tuotantoon suhteutettuna määränä, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla;

5) *viitteellisellä ympäristötehokkuuden arvolla* ympäristötehokkuuden suoritusarvoa, joka ilmaistaan kokonaismääränä, tuotantoon suhteutettuna määränä, prosenttiosuutena tai muulla vastaavalla tavalla;

6) *ympäristötehokkuuden vaihteluväleillä* ympäristötehokkuuden tasojen vaihteluväliä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa käytettäessä parasta käyttökelpoista tekniikkaa tai tällaisten tekniikoiden yhdistelmää, sellaisena kuin se on kuvattu päätelmissä, ilmaistuna tietyn ajanjakson keskiarvona tietyissä vertailuolosuhteissa;

7) *vertailuarvoilla* sellaista ympäristötehokkuuden tasojen viitteellistä vaihteluväliä käytettäessä parasta käyttökelpoista tekniikkaa, jota käytetään vertailukohtana ympäristöjärjestelmässä;

8) *syvällä teollisella muutoksella* sitä, että toiminnanharjoittaja ottaa käyttöön uusia tekniikoita tai parhaita käytettävissä olevia tekniikoita, jotka merkitsevät laitoksen osan tai koko laitoksen suunnittelun tai tekniikan merkittävää muutosta tai olemassa olevan laitoksen korvaamista uudella laitoksella ja jotka mahdollistavat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen erittäin merkittävästi ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisesti ja muiden päästöjen ja ympäristötehokkuuden osalta täyttävät 75 §:ssä säädetyt vaatimukset, kun otetaan huomioon toiminnan vaikutuksen ympäristöön kokonaisuutena;

9) *uusiin tekniikoihin liittyvillä päästötasoilla* päästöjen vaihteluväliä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa käytettäessä uutta tekniikkaa tai uusien tekniikoiden yhdistelmää, sellaisena kuin se on kuvattu päätelmissä, ilmaistuna tietyn ajanjakson keskiarvona tietyissä vertailuolosuhteissa;

10) *uusiin tekniikoihin liittyvillä ympäristötehokkuuden tasoilla* ympäristötehokkuuden tasojen vaihteluväliä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa käytettäessä uutta tekniikkaa tai uusien tekniikoiden yhdistelmää, sellaisena kuin se on kuvattu päätelmissä, ilmaistuna tietyn ajanjakson keskiarvona tietyissä vertailuolosuhteissa.

73 §

Luvun soveltamisala

Sen lisäksi, mitä 6 luvussa säädetään, direktiivilaitoksen ympäristölupa-asiaa käsiteltäessä sovelletaan tätä lukua. Tätä lukua ei kuitenkaan sovelleta tutkimukseen, kehittämiseen, uusien tuotteiden ja prosessien testaukseen eikä direktiivieläinsuojan toimintaan.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

74 §

Energian käytön tehokkuutta koskevat määräykset

Direktiivilaitoksen ympäristöluvassa on tarvittaessa annettava määräykset toiminnan energian käytön tehokkuudesta ja tehokkuuden parantamisesta. Määräysten on oltava teknisesti, taloudellisesti ja tuotannollisesti toteuttamiskelpoisia ja ne voivat koskea:

- 1) energian käytön tehokkuuden selvittämistä ja hallintaa;
  - 2) energian käytön tehokkuuden seurantaä käytettävissä olevien tunnuslukujen avulla;
  - 3) sen varmistamista, että uutta laitosta rakennettaessa ja jo toiminnassa olevaa laitosta olennaisesti uudistettaessa ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisesti ottaen päästöjen lisäksi huomioon energiatehokkuus;
  - 4) 75 §:n 4 momentin mukaisia energian käytön tehokkuutta koskevia vaihteluvälejä ja viitteellisiä ympäristötehokkuuden arvoja tai 74 a §:n 2 momentin mukaisia vertailuarvoja, jos tällaisia on asetettu toimintaa koskevissa päätelmissä.
-

74 a §

Ympäristöjärjestelmä

Direktiivilaitosten on otettava käyttöön ympäristöjärjestelmä, joka kattaa laitoksen ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan. Ympäristöjärjestelmä on laadittava ja toteutettava toimintaa koskevien päätelmien mukaisesti.

Ympäristöjärjestelmän on sisällettävä vähintään seuraavat osat:

- 1) tärkeimpiin ympäristönäkökohtiin liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joilla ehkäistään jätteen syntymistä, vaarallisten aineiden käyttöä tai päästöjä, tehostetaan materiaalien, veden ja energian käyttöä sekä veden uudelleenkäyttöä, ja ympäristötehokkuutta koskevat vertailuarvot, jos niitä on asetettu toimintaa koskevissa päätelmissä;
- 2) luettelo laitoksella olevista tai laitoksesta ympäristöön päästetyistä vaarallisista kemikaaleista, joita käytetään sellaisenaan, muiden aineiden ainesosana tai seosten osana, riskiarviointi vaarallisten kemikaalien vaikutuksista ympäristöön sekä arviointi mahdollisuuksista korvata ne turvallisemmilla vaihtoehdoilla tai vähentää niiden käyttöä; luettelon, riskinarvioinnin ja arvioinnin laatimisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota aineisiin, joilla on kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 57 artiklassa tarkoitettuja ominaisuuksia, ja mainitun asetuksen liitteessä XVII tarkoitettujen rajoitusten piiriin kuuluviin aineisiin;
- 3) energiakatselmuksen tulokset tai energianhallintajärjestelmän täytäntöönpanon tulokset sekä toimenpiteet niihin liittyvien suositusten täytäntöönpanemiseksi, jos direktiivilaitoksen on laadittava energiatehokkuuslain (1429/2014) mukainen energiakatselmuksen tai otettava käyttöön energianhallintajärjestelmä;

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

4) korjaavat, ennaltaehkäisevät ja muut toimenpiteet, jotka on toteutettu ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ja ympäristölle aiheutuvien riskien välttämiseksi;

5) siirtymäsuunnitelma.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristöjärjestelmän sisällöstä.

74 b §

Ympäristöjärjestelmän tietojen yhteenveto

Toiminnanharjoittajan on laadittava yhteenveto direktiivilaitoksen ympäristöjärjestelmän tiedoista. Yhteenveto on julkaistava 85 a §:ssä tarkoitetussa ympäristöasioiden tietopalvelussa. Julkaistavien tietojen on katettava vähintään teollisuuspäästädirektiivin 14 a artiklan 4 kohdan nojalla hyväksytyt Euroopan komission päätöksen mukaiset tiedot.

74 c §

Ympäristöjärjestelmän päivitys ja todentaminen

Toiminnanharjoittajan on tarkasteltava ja tarvittaessa päivitettävä ympäristöjärjestelmää säännöllisin väliajoin, jotta se täyttää tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristöjärjestelmä on todennettava vähintään joka kolmas vuosi. Ympäristötodentaja todentaa, että ympäristöjärjestelmä täyttää 74 a §:ssä ja sen nojalla säädetyt vaatimukset.

Ympäristötodentajan on oltava akkreditoinnin vaatimusten vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaisesti akkreditoitu vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos tai organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä) ja asetuksen (EY) N:o 761/2001 ja komission päätösten 2001/681/EY ja 2006/193/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1221/2009 2 artiklan 20 alakohdassa tarkoitettu akkreditoitu tai toimiluvan saanut ympäristötodentaja.

75 §

Päätelmien soveltaminen ympäristölupaharkinnassa

Direktiivilaitoksen päästöraja-arvoja, ympäristötehokkuuden raja-arvoja ja vaihteluvälejä ja tarkkailua koskevien ja muiden lupamääräysten on parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen toteuttamiseksi perustuttava päätelmiin.

Päästöille on ympäristöluvassa määrättävä tiukimmat saavutettavissa olevat päästöraja-arvot siten, että päästörajoja määrättäessä otetaan huomioon päätelmien mukaisten päästötasojen koko vaihteluväli ja varmistetaan, että päätelmien mukaisia päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa.

Jos päätelmissä ei ole ilmoitettu päästötasoja, luvassa on annettava tarpeelliset määräykset päätelmissä kuvattua parasta käyttökelpoista tekniikkaa vastaavan ympäristönsuojelun tason saavuttamiseksi. Jos päätelmissä ei ole kuvattu laitoksella käytettävää tekniikkaa, parhaan

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

käyttökelpoisen tekniikan arviointiin sovelletaan päästöraja-arvoja määrättäessä 53 §:ssä säädettyjä arviointiperusteita.

Ympäristöluvassa on määrättävä ympäristötehokkuuden vaihteluvälit siten, että päätelmien mukaisia vaihteluvälejä ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa. Ympäristöluvassa on määrättävä vettä koskevat ympäristötehokkuuden raja-arvot siten, että päätelmien vaihteluvälin ylärajaa ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa ja otetaan huomioon toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena. Energian ja materiaalin kulutukselle ja uudelleenkäytölle sekä syntyvän jätteen määrälle on ympäristöluvassa määrättävä viitteelliset ympäristötehokkuuden arvot niin, että arvot ovat päätelmien ympäristötehokkuuden vaihteluvälien mukaisia.

Jos päätelmissä ei ole kuvattu lupahakemuksessa tarkoitetun toiminnan tai tuotantomenetelmän tyyppiä tai niiden kaikkia ympäristövaikutuksia, lupamääräykset on tarpeellisilta osin annettava 53 §:n mukaisesti arvioitun parhaan käyttökelpoisen tekniikan perusteella. Toiminnanharjoittajaa on kuultava tämän momentin mukaan annettavista lupamääräyksistä, jos määräykset poikkeavat olennaisesti siitä, mitä hakija on hakemuksessaan esittänyt parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta, päästöjen rajoittamisesta ja tarkkailusta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ympäristötehokkuudesta annettavista lupamääräyksistä.

77 §

Päästöraja-arvojen arviointi ja määrääminen

Edellä 75 §:n 2 momentissa tarkoitettujen päästöjen raja-arvojen määräämistä varten toiminnanharjoittajan on arvioitava mahdollisuus saavuttaa päästötasojen vaihteluvälin alhaisimmat arvot ja arvioitava tiukin saavutettavissa oleva päästötaso, joka laitoksessa voidaan saavuttaa parhaita käyttökelpoisia tekniikoita käyttämällä. Arvioissa toiminnanharjoittaja voi ottaa huomioon toiminnan vaikutukset ympäristöön kokonaisuutena. Toiminnanharjoittajan on esitettävä arviot päästöraja-arvojen määräämistä koskevan hakemuksen liitteenä.

Edellä 75 §:n 2 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot on määrättävä samalle tai lyhyemmälle ajanjaksolle ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasot.

Raja-arvot, ajanjaksot ja vertailuolosuhteet voidaan 2 momentista poiketen määrätä toisin, jos se on päästöjen tai tarkkailun luonteen vuoksi tarpeen. Toiminnanharjoittajan on ympäristöluvassa tarkemmin määrättävällä tavalla toimitettava valvontaviranomaiselle vähintään kerran vuodessa yhteenveto kyseisten päästöjen tarkkailun tuloksista samalta ajanjaksolta ja samojen vertailuolosuhteiden mukaisina kuin päästötasoissa.

78 §

Päästötasoja lievemmat raja-arvot

Jos 75 §:n 1 momentin nojalla määrättävät päästöraja-arvot johtaisivat kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin verrattuna saavutettaviin ympäristöhyötyihin laitoksen maantieteellisen sijainnin tai teknisten ominaisuuksien taikka paikallisten ympäristöolojen vuoksi, ympäristöluvassa voidaan määrätä mainitussa momentissa säädettyä lievemmat päästöraja-arvot. Lievemmat päästöraja-arvot eivät kuitenkaan saa ylittää 9 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

asetuksessa säädettyjä päästöraja-arvoja eivätkä aiheuttaa 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarantaa ympäristölaatuvaatimuksen noudattamista.

Lievempien päästöraja-arvojen perusteet on arvioitava teollisuuspäästödirektiivin liitteessä II esitettyjen kustannuksiin ja ympäristöhyötyihin liittyvien periaatteiden mukaisesti. Lievempien päästöraja-arvojen kustannukset ja ympäristöhyödyt on arvioitava teollisuuspäästödirektiivin 15 artiklan 5 kohdan nojalla hyväksytyn Euroopan komission päätöksen mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on laadittava arvio lievempien päästöraja-arvojen vaikutuksista kyseisten päästöjen pitoisuuksiin sillä alueella, jolla toiminnan vaikutukset ilmenevät, ja esitettävä arvio lievempiä päästöraja-arvoja koskevan hakemuksen liitteenä. Jos laitoksen toiminnasta aiheutuu mitattavissa olevia vaikutuksia alueella, jolla toiminnan vaikutukset ilmenevät, Lupa- ja valvontaviraston on ympäristöluvassa annettava tarpeelliset määräykset toiminnan vaikutusten tarkkailemiseksi.

Lievempien päästöraja-arvojen edellytykset on arvioitava uudelleen, kun lupa tarkistetaan 80 ja 81 §:n perusteella tai kun lupaa muutetaan 89 §:n perusteella. Edellytyksiä ei kuitenkaan arvioida uudelleen, jos kyse on yksinomaan toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten tai 59 §:ssä tarkoitettun vakuutta koskevan lupamääräyksen muuttamisesta.

Lievempien päästöraja-arvojen edellytyksen perusteet on kuitenkin arvioitava uudelleen vähintään neljän vuoden välein. Muussa kuin 4 momentin mukaisessa tilanteessa asian käsittelyyn sovelletaan, mitä 80 §:n 3 momentissa säädetään menettelystä.

Ympäristöluvassa on tarvittaessa määrättävä, että toiminnanharjoittajan on jätettävä selvitys poikkeuksen edellytysten uudelleen arvioimiseksi viimeistään kuusi kuukautta ennen kuin edellisestä arvioinnista on kulunut neljä vuotta.

78 a §

Ympäristötehokkuuden vaihteluvälejä lievemät vaihteluvälit ja raja-arvot

Jos 75 §:n 4 momentin nojalla määrättävät ympäristötehokkuuden vaihteluvälit tai raja-arvot johtaisivat merkittävään ympäristön pilaantumiseen ottaen huomioon toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena taikka kohtuuttoman korkeisiin kustannuksiin toiminnan maantieteellisen sijainnin tai teknisten ominaisuuksien taikka paikallisten ympäristöolojen vuoksi, ympäristöluvassa voidaan määrätä mainitussa momentissa säädettyä lievemmiä ympäristötehokkuuden vaihteluvälit tai raja-arvot.

Lievemmät ympäristötehokkuuden vaihteluvälit tai raja-arvot eivät kuitenkaan saa aiheuttaa 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarantaa ympäristölaatuvaatimuksen noudattamista.

Lievempää ympäristötehokkuuden vaihteluväliä tai raja-arvoa määrättäessä on noudatettava teollisuuspäästödirektiivin 15 artiklan 6 kohdan nojalla hyväksytyn Euroopan komission päätöksen mukaista arviointimenettelyä.

79 §

Tilapäinen poikkeus parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksesta

Lupaviranomainen voi toiminnanharjoittajan hakemuksesta hyväksyä uuden tekniikan testausta ja käyttöä varten tilapäisen poikkeuksen päästötasoista ja muista parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksista enintään 30 kuukaudeksi. Poikkeus voidaan myöntää

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

osana vireillä olevaa ympäristölupa-asiaa tai koeluonteista toimintaa koskevan 119 §:n mukaisen ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä.

81 a §

Uusia tekniikoita koskeva poikkeus päätelmien noudattamisesta

Poiketen siitä, mitä 75 ja 81 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi toiminnanharjoittajan hakemuksesta määrätä uusille tekniikoille päätelmien mukaiset päästöjen raja-arvot, jolla varmistetaan, että päätelmien mukaisia uusiin tekniikoihin liittyviä päästötasoja ei ylitetä laitoksen normaaleissa toimintaolosuhteissa, jos toiminnanharjoittaja sitoutuu hakemuksessa uusien tekniikoiden käyttöönottoon laitoksella kuuden vuoden kuluessa siitä, kun Euroopan komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä. Luvassa on lisäksi määrättävä viitteelliset ympäristötehokkuuden arvot niin, että arvot ovat päätelmien mukaisten uusiin tekniikoihin liittyvien ympäristötehokkuuden tasojen mukaisia.

Luvassa voidaan velvoittaa toiminnanharjoittaja noudattamaan uusia tekniikoita koskevia päätelmiä aikaisintaan kuuden vuoden kuluttua siitä, kun Euroopan komissio on julkaissut päätöksen päätelmistä, jollei hakija ole hakemuksessaan ilmoittanut noudattavansa tätä aikaisempaa ajankohtaa.

81 b §

Siirtymäsuunnitelmat

Toiminnanharjoittajan on sisällytettävä siirtymäsuunnitelma ympäristöjärjestelmään viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2030, jos laitos harjoittaa liitteen 1 taulukon 1 kohdan 1 alakohdassa a tai b taikka mainitun taulukon kohdassa 2—5, 7 tai 8 tarkoitettua toimintaa. Siirtymäsuunnitelmassa on esitettävä tiedot siitä, miten laitos muuttuu vuosien 2030—2050 välisenä aikana, jotta saavutetaan kestävä, kiertotalouteen perustuva, ympäristötehokas ja ilmastoneutraali toiminta viimeistään vuonna 2050. Siirtymäsuunnitelma on todennettava 74 c §:ssä tarkoitettulla tavalla viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2031 sen vahvistamiseksi, että se on teollisuuspäästädirektiivin 27 d artiklan 5 kohdan nojalla hyväksytyssä Euroopan komission päätöksessä vahvistettujen vaatimusten mukainen.

Toiminnanharjoittajan on sisällytettävä liitteen 1 taulukon 1 kohdan 1 alakohdassa c ja d sekä mainitun taulukon kohdassa 6 ja 9—14 tarkoitettua toimintaa koskeva siirtymäsuunnitelma ympäristöjärjestelmänsä osana 80 §:ssä tarkoitettua luvan tarkistamista. Siirtymäsuunnitelmassa on esitettävä tiedot siitä, miten laitos muuttuu vuosien 2030—2050 välisenä aikana, jotta saavutetaan kestävä, kiertotalouteen perustuva, ympäristötehokas ja ilmastoneutraali toiminta viimeistään vuonna 2050. Siirtymäsuunnitelma on todennettava 74 c §:ssä tarkoitettulla tavalla viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun toiminnanharjoittajan on ollut noudatettava 81 §:n mukaan päivitetyn luvan vaatimuksia sen varmistamiseksi, että se on teollisuuspäästädirektiivin 27 d artiklan 5 kohdan nojalla hyväksytyssä Euroopan komission päätöksessä vahvistettujen vaatimusten mukainen.

Samana toiminnanharjoittajan laitoksille voidaan laatia yhteinen siirtymäsuunnitelma. Jos siirtymäsuunnitelmien osia on jo laadittu muun Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti, siirtymäsuunnitelmassa voidaan viitata näihin.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Siirtymäsuunnitelma, sen päivitykset ja todentamisen tulokset on julkaistava osana 74 b §:ssä tarkoitettua ympäristöjärjestelmän tietojen yhteenvetoa.

81 c §

Syvä teollinen muutos

Jos laitoksen siirtymäsuunnitelmassa esitetään syvää teollista muutosta, Lupa- ja valvontavirasto voi pidentää 81 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettuja määräaikoja enintään kahdeksaan vuoteen siitä, kun Euroopan komissio on julkaissut päätöksen toimintaa koskevista päätelmistä. Määräajan pidentämisen edellytyksenä on, että:

1) laitoksen ympäristölupa sisältää kuvauksen syvästä teollisesta muutoksesta, 75 tai 81 a § mukaisista määräyksistä sekä muutoksen aikataulusta ja välitavoitteista;

2) toiminnanharjoittaja raportoi vuosittain Lupa- ja valvontavirastolle syvän teollisen muutoksen edistymisestä;

3) laitoksen muutokseen myönnetyn ajan aikana Lupa- ja valvontavirasto varmistaa, ettei toiminta aiheuta 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarana ympäristölaatuvaatimuksen noudattamista.

Jos laitos on tarkoitus sulkea osana syvää teollista muutosta ja toiminnanharjoittaja korvaa laitoksen uudella laitoksella kahdeksan vuoden kuluessa siitä, kun Euroopan komissio on julkaissut päätöksen toimintaa koskevista päätelmistä, Lupa- ja valvontavirasto voi jättää 80 §:ssä tarkoitettua luvan tarkistamisen tekemättä, jos:

1) laitoksen lupa sisältää 94 §:n mukaiset riittävät määräykset toiminnan lopettamisen varalta;

2) toiminnanharjoittaja toimittaa vuosittain selvityksen Lupa- ja valvontavirastolle toiminnan lopettamisen edistymisestä ja lopetettavan laitoksen korvaamisesta uudella laitoksella;

3) laitoksen ympäristöluvassa on riittävät määräykset sen varmistamiseksi, ettei laitoksen toiminta aiheuta 49 §:ssä tarkoitettua seurausta tai vaarana ympäristölaatuvaatimuksen noudattamista.

82 a §

Erinäiset direktiivilaitoksia koskevat säännökset

Jos direktiivilaitoksen ympäristöluvassa on 48, 49 tai 70 §:n nojalla annettu ankarampia määräyksiä kuin mitkä olisivat tarpeen parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen noudattamiseksi ja määräykset on annettu ympäristölaatuvaatimuksen turvaamiseksi, Lupa- ja valvontaviraston on ympäristölupaa myönnettäessä arvioitava ankarampien määräyksien vaikutukset sillä alueella, jolla toiminnan vaikutukset ilmenevät.

Jos laitoksen toiminnasta aiheutuu 1 momentin mukaisista ankarammista määräyksistä huolimatta vaikutuksia alueella, jolla toiminnan vaikutukset ilmenevät, Lupa- ja valvontaviraston on ympäristöluvassa annettava tarpeelliset määräykset toiminnan vaikutusten tarkkailemiseksi.

Jos 2 momentin mukaisen tarkkailun menetelmistä säädetään tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä taikka Euroopan unionin lainsäädännössä, ympäristöluvassa on määrättävä, että tarkkailu on toteutettava säädettyjen menetelmien mukaisesti.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

85 a §

Ympäristöasioiden tietopalvelu

Lupa- ja valvontaviraston on ylläpidettävä verkkosivuillaan ympäristöasioiden tietopalvelua, jossa se julkaisee ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi seuraavat tiedot:

1) tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä;

2) tieto vireille tulleesta eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa annetun lain 9 §:n mukaisesta yhteiskäsittelyasiasta, tiedoksiannetusta yhteiskäsittelyasiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä yhteiskäsittelyasiassa annetusta päätöksestä;

3) direktiivilaitosta koskevan ympäristöluvan ajantasaiset määräykset silloin, kun lupaan on tullut muutoksia 1 päivän heinäkuuta 2026 jälkeen;

4) 74 b §:ssä tarkoitettu yhteenveto direktiivilaitoksen ympäristöjärjestelmän tiedoista;

5) direktiivilaitosta koskeva 80 §:ssä tarkoitettu arvio ja määräys;

6) direktiivilaitoksen ympäristön tilaa koskevat tiedot, jos ympäristöluvassa on annettu tarkkailua koskevia määräyksiä 78 §:n tai 82 a §:n nojalla;

7) 64 §:ssä tarkoitettu tarkkailusuunnitelma ja siitä annettu päätös;

8) 62 §:n 3 momentissa ja 77 §:ssä tarkoitettujen päästöjen tarkkailun tulokset;

9) yhteenvetotiedot direktiivilaitoksen ja direktiivieläinsuojan valvontaan liittyvästä tarkastuskertomuksesta.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, julkaistavat tiedot voivat sisältää toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot.

Ympäristöasioiden tietopalvelusta voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen tai toiminnan laatua, sijaintikuntaa tai tiettyä aikaväliä.

85 c §

Tilannetietopalvelu

Ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi Lupa- ja valvontavirasto voi ylläpitää yleisessä tietoverkossa tilannetietopalvelua, jossa se julkaisee luvanvaraista, ilmoituksenvaraista ja rekisteröitävää toimintaa koskevia päätös- ja valvontatietoja.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi julkaista yleisessä tietoverkossa toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot.

Tilannetietopalvelusta voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena asian tunnistetietoja, toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen tai toiminnan laatua, sijaintikuntaa tai tiettyä aikaväliä.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Direktiivieläinsuojat

110 a §

Lain soveltaminen direktiivieläinsuojiiin

Sen lisäksi, mitä tässä laissa muuten säädetään, liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuihin direktiivieläinsuojiiin sovelletaan, mitä 110 b—110 f §:ssä säädetään.

110 b §

Toimintasääntöjen määritelmä

Toimintasäännöillä tarkoitetaan tässä laissa direktiivieläinsuojia koskevia teollisuuspäästädirektiivin 70 i artiklan 2 kohdan nojalla hyväksytyssä Euroopan komission päätöksessä vahvistettuja vaatimuksia, joissa hyväksytään päästöjen raja-arvot, ympäristötehokkuuden raja-arvot, niihin liittyvät tarkkailuvaatimukset ja tarvittaessa maahan levittämistä koskevat käytännöt, ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä koskevat käytännöt, ravitsemustarpeiden mukainen ruokinta, rehunvalmistus, eläinsuojat, lannan käsittely, varastointi, prosessointi ja levittäminen maahan ja kuolleiden eläinten säilytys ja jotka ovat yhdenmukaisia parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden käytön kanssa.

110 c §

Yhdistämissääntö

Jos vähintään kaksi sikojen tai siipikarjan tai niiden molempien kasvatukselle tarkoitettua eläinsuojaa sijaitsee lähellä toisiaan ja niiden toiminnanharjoittaja on sama tai jos tällaiset eläinsuojat ovat keskenään taloudellisessa tai oikeudellisessa suhteessa olevien toiminnanharjoittajien määräysvallassa, Lupa- ja valvontavirasto voi katsoa kyseiset eläinsuojat yhdeksi yksiköksi arvioidessaan liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitetun kynnsarvon ylittymistä.

Yhdistämissääntöä ei saa käyttää tämän lain mukaisten velvoitteiden kiertämiseksi.

110 d §

Toimintasääntöjen soveltaminen ympäristölupaharkinnassa

Direktiivieläinsuojien toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on perustuttava toimintasääntöihin:

1) neljän vuoden kuluttua teollisuuspäästädirektiivin 70 i artiklan 2 kohdan nojalla hyväksytyyn Euroopan komission päätöksen voimaantulosta, jos eläinsuojan kapasiteetti on vähintään 600 direktiivieläinyksikköä;

2) viiden vuoden kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen voimaantulosta, jos eläinsuojan kapasiteetti on vähintään 400 direktiivieläinyksikköä;

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

3) kuuden vuoden kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun päätöksen voimaantulosta niiden muiden kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen direktiivieläinsuojien osalta, jotka ylittävät liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitetun kynnysarvon.

Hakija voi kuitenkin hakemuksessaan ilmoittaa noudattavansa 1 momentissa tarkoitettua aikaisempaa ajankohtaa.

Ympäristöministeriön on tiedotettava toimitasäännöistä viipymättä sen jälkeen, kun Euroopan komissio on hyväksynyt niitä koskevan päätöksen noudattaen, mitä 76 §:n 3 momentissa säädetään.

110 e §

Luvan tarkistaminen toimitasääntöjen vuoksi

Kun Euroopan komissio on antanut toimitasääntöjä koskevan päätöksen, eläinsuojan ympäristölupa on tarkistettava, jos se ei vastaa voimassa olevia toimitasääntöjä.

Luvan tarkistamiseen toimitasääntöjen vuoksi sovelletaan, mitä 80 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään luvan tarkistamisesta uusien päätelmien vuoksi. Luvan tarkistamisen tarvetta koskeva selvitys tulee kuitenkin toimittaa Lupa- ja valvontavirastolle kaksi vuotta ennen 110 d §:n 1 momentissa tarkoitettua toimitasääntöjen noudattamisen alkamista.

110 f §

Direktiivieläinsuojan luvan tarkistamismenettely

Lupa- ja valvontavirasto tarkistaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta luvan toimitasääntöjen antamisen vuoksi ja antaa tarvittaessa toimitasääntöjen mukaiset lupamääräykset.

Hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Luvan tarkistamista koskeva asia on ratkaistava kiireellisenä. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan tarkistamista koskevista enimmäiskäsittelyajoista ja muista tarkistamismenettelyä koskevista vaatimuksista.

12 luku

Kertaluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely

123 §

Poikkeuksellinen tilanne luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa

Jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa, ilmoituksenvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa,

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

ilmoituspäätöstä tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle taikka Lupa- ja valvontavirastolle, jos Lupa- ja valvontavirasto myöntää toimintaan ympäristöluvan tai antaa ilmoituspäätöksen taikka 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty Lupa- ja valvontavirastolle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen tekemisen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana. Direktiivilaitoksen raja-arvoista poikkeamisesta tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa säädetään 123 a §:ssä.

---

123 a §

Direktiivilaitoksen tilapäinen poikkeus raja-arvoista tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa

Poiketen siitä, mitä 75 §:ssä säädetään, Lupa- ja valvontavirasto voi määrätä lievempiä päästöjen raja-arvoja sekä ympäristötehokkuuden raja-arvoja ja vaihteluvälejä sellaisissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joihin toiminnanharjoittaja ja jäsenvaltio eivät voi vaikuttaa. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei se aiheuta 49 §:ssä tarkoitettua seurausta ja toiminnanharjoittaja on toteuttanut kaikki ympäristön pilaantumista vähentävät kohtuulliset toimenpiteet. Poikkeus voidaan myöntää vain silloin, kun poikkeuksellinen tilanne johtaa vakaviin häiriöihin tai puutteeseen:

- 1) energiantoimituksissa, jos energian toimitus- ja huoltovarmuuteen liittyy erittäin tärkeä yleinen etu;
- 2) materiaaleissa tai laitteissa, jotka ovat toiminnanharjoittajan kannalta välttämättömiä yleisen edun mukaisten toimintojen suorittamiseksi;
- 3) olennaisissa materiaaleissa tai laitteissa, kun direktiivilaitoksen tuotanto korvaa niiden puutetta tai häiriötä kansanterveyteen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeus voidaan myöntää toiminnanharjoittajan ilmoituksen perusteella. Ilmoituksen tulee sisältää haettavan poikkeuksen perusteet ja toimenpiteet ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Lupa- ja valvontaviraston on ilmoituksen johdosta tehtävä poikkeusta koskeva päätös ja annettava siinä tarpeelliset määräykset päästöjen ehkäisemisestä ja tarkkailusta. Päätös perusteluineen on julkaistava 85 a §:ssä tarkoitettussa ympäristöasioiden tietopalvelussa.

Poikkeus voidaan myöntää enintään kolmeksi kuukaudeksi. Jos poikkeuksen myöntämisen edellytykset ovat edelleen olemassa, poikkeusta voidaan jatkaa kerran enintään kolmella kuukaudella. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava olennaisista muutoksista poikkeuksen perusteissa viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle. Lupa- ja valvontaviraston on peruutettava poikkeus viipymättä, kun toimitusedellytykset ovat palautuneet taikka energiantoimituksille, materiaaleille tai laitteille on saatavilla vaihtoehto.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, tekemisestä ja käsittelystä sekä mainitussa momentissa tarkoitetun päätöksen sisällöstä.

174 §

Tarkastusmenettely

Määräaikaistarkastuksessa ja muussa valvonnallisessa tarkastuksessa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään. Tarkastuksessa asianosaisena, jota asia välittömästi koskee, pidetään kuitenkin vain tarkastuksen kohteena olevan toiminnan harjoittajaa tai muuta tarkastettavan kohteen, tuotteen, tilan tai alueen haltijaa.

Kun direktiivilaitoksella tehdään 168 tai 169 §:ssä säädetty tarkastus, tarkastuskertomuksesta on käytävä ilmi, noudatetaanko toiminnassa ympäristöluvan vaatimuksia ja, tarpeen mukaan, mitä lisätoimia vaatimusten täyttämiseksi on tehtävä.

Tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta sekä tarkastuskertomuksen sisällöstä ja tiedoksiannosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

179 §

Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Jos onnettomuus tai muu poikkeuksellinen tilanne aiheuttaa raakaveden muodostumisalueelle vaikuttavaa pilaantumista tai vaikutuksia viemäriverkostoon johdettaessa jätevesiä yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, on valvontaviranomaisen ilmoitettava viipymättä vaikutusalueen talousvettä toimittavalle laitokselle tai vesihuoltolaitokselle toimenpiteistä, jotka on toteutettu pilaantumisen ehkäisemiseksi tai aiheutuneen vahingon korjaamiseksi.

Jos luvan tai ilmoituspäätöksen noudattamatta jättäminen aiheuttaa raakaveden muodostumisalueelle vaikuttavaa pilaantumista tai vaikutuksia viemäriverkostoon johdettaessa jätevesiä yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, on valvontaviranomaisen ilmoitettava viipymättä vaikutusalueen talousvettä toimittavalle laitokselle tai vesihuoltolaitokselle ja tarpeen mukaan muille viranomaisille laiminlyönnistä ja toimenpiteistä, jotka on toteutettu pilaantumisen ehkäisemiseksi tai aiheutuneen vahingon korjaamiseksi.

181 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on viipymättä keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu toistuvasti vaaraa ihmisten terveydelle tai huomattavia haittavaikutuksia

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

ympäristölle eikä 174 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tarkastuskertomuksessa tai 175 §:n nojalla annetussa päätöksessä tarkoitettuja lisätoimia tai määräyksiä vaatimusten täyttämiseksi ole toteutettu, valvontaviranomainen voi keskeyttää toiminnan, kunnes toiminta on saatettu tämän lain ja toimintaa koskevan ympäristöluvan vaatimusten mukaiseksi.

---

211 §

Valtion rajat ylittävät vaikutukset

Jos onnettomuus tai muu poikkeuksellinen tilanne aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveyteen tai ympäristöön Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, on valvontaviranomaisen ilmoitettava asiasta välittömästi toisen jäsenvaltion asianomaisille viranomaisille.

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta uhkaa aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle tai ympäristölle Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueella, on valvontaviranomaisen ilmoitettava asiasta toisen jäsenvaltion asianomaisille viranomaisille.

Jos raakaveden muodostumisalueelle vaikuttava pilaantuminen tai vaikutukset viemäriverkkoon johdettaessa jätevesiä yhdyskunnan jätevesipuhdistamolle kohdistuu Euroopan unionin toisen jäsenvaltion alueelle, on valvontaviranomaisen ilmoitettava toisen jäsenvaltion viranomaiselle ja pyrittävä varmistumaan siitä, että tieto välitetään toisessa jäsenvaltiossa toimiville vaikutusalueen talousvetä toimittaville laitoksille tai vesihuoltolaitoksille.

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

---

Lupa- ja valvontaviraston on lupa-asiaa ratkaistessaan otettava huomioon 1 momentin mukaiseen kuulemiseen perustuvat määräajassa annetut huomautukset.

Tämä laki tulee voimaan 20 .

Viranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei 12 momentissa toisin säädetä. Jos muutoksenhakutuomioistuin tämän lain voimaan tultua kumoaa päätöksen, johon sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

Direktiivilaitoksen ympäristöjärjestelmä on auditoitava viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2030 sen varmistamiseksi, että ympäristöjärjestelmä täyttää 74 a §:ssä säädetyt vaatimukset.

Toistaiseksi voimassa olevat poikkeukset ja määräaikaiset poikkeukset, jotka ovat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 2030 jälkeen ja jotka on myönnetty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 78 §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa, jäävät voimaan, kunnes poikkeuksen

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

edellytykset arvioidaan uudelleen. Uudelleenarviointiin sovelletaan tämän lain 78 §:n 4 ja 5 momentissa säädettyä menettelyä siten, että mainitun pykälän 6 momentissa tarkoitettu selvitys on jätettävä Lupa- ja valvontavirastolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2030.

Poikkeukset, jotka on myönnetty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 79 §:n mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa, jäävät voimaan poikkeukselle myönnetyn määräajan loppuun. Määräajan päättymisen jälkeen toiminnan on saavutettava vähintään toimintaa koskevien päätelmien mukaiset päästötasot.

Ennen **lain 144/2025 voimaantuloa** ~~1.5.2025~~ voimassa olleen lain liitteen 1 taulukon 1 kohdassa 1—10 ja 12—14 tarkoitettuun direktiivilaitokseen pois lukien veden elektrolyysillä tuotetun vetyn valmistus, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen tämän lain voimaantuloa, ja toimintaan, jota koskeva lupahakemus on kuulutettu ennen tämän lain voimaantuloa ja toiminta alkaa viimeistään **1 päivänä heinäkuuta 2027** ~~1.7.2027~~, sovelletaan tämän lain 62 §:n 2 momentin, 67 §:n 2 momentin, 75 §:n 2 momentin, 77 §:n 1 momentin ja 78 §:n 2—6 momentin säännöksiä päästöistä, kun Lupa- ja valvontavirasto antaa päätöksen:

- 1) toiminnan olennaisesta muuttamisesta 29 §:n perusteella;
- 2) luvan tai lupamääräysten tarkistamisesta 81 §:n perusteella; tai
- 3) luvan muuttamisesta 89 §:n perusteella, jos **se koskee hakemus sisältää** 89 §:n 2 momentin 1, 2 ja 5 kohdissa tarkoitettuja tilanteita; mitä näissä kohdissa säädetään, sovelletaan myös toiminnanharjoittajan 89 §:n 1 momentin perusteella vireille laittamiin hakemuksiin.

Edellä 6 momentissa tarkoitettuja päästöjä koskevia säännöksiä on kuitenkin noudatettava viimeistään 1 päivästä syyskuuta 2036. Näiden säännösten noudattamisen varmistamiseksi toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus Lupa- ja valvontavirastolle lupamääräysten asettamiseksi viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2035.

Toiminnanharjoittaja voi kuitenkin hakea 6 momentissa tarkoitettujen säännösten soveltamista heti tämän lain voimaantulon jälkeen, jolloin toimintaan sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Direktiivilaitoksiin, jotka kuuluvat liitteen 1 taulukon 1 kohdan 2 alakohdan h tai kohdan 9 alakohdan a soveltamisalaan tämän lain voimaantulosta alkaen, jotka harjoittavat kylmävalssausta tai tekstiilikuitujen viimeistelyä ja joille on myönnetty ympäristölupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan direktiivilaitoksia koskevia vaatimuksia viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2030. ~~Edellä tarkoitettuihin direktiivilaitoksiin sovelletaan ympäristötehokkuuden vaatimuksia kuitenkin 11 momentin mukaisesti.~~ Näiden säännösten noudattamisen varmistamiseksi toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus Lupa- ja valvontavirastolle lupamääräysten asettamiseksi viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2029. **Edellä tarkoitettuihin direktiivilaitoksiin sovelletaan ympäristötehokkuuden vaatimuksia kuitenkin 11 momentin mukaisesti.**

Direktiivilaitoksiin, jotka kuuluvat liitteen 1 taulukon 1 soveltamisalaan tämän lain voimaantulosta alkaen ja jotka harjoittavat liitteen 1 taulukon 1 ~~kohdan 5 alakohdassa a~~, kohdan 2 alakohdassa i, kohdan 2 alakohdassa k, **kohdan 5 alakohdassa a** tai kohdan 7 alakohdassa a tarkoitettua toimintaa, sovelletaan direktiivilaitoksia koskevia vaatimuksia, kun lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 81 §:n perusteella. ~~Edellä tarkoitettuihin direktiivilaitoksiin sovelletaan ympäristötehokkuuden vaatimuksia kuitenkin 11 momentin mukaisesti.~~ Näitä säännöksiä on kuitenkin noudatettava viimeistään 1 päivästä syyskuuta 2034. Näiden säännösten noudattamisen varmistamiseksi toiminnanharjoittajan on jätettävä hakemus Lupa- ja valvontavirastolle lupamääräysten asettamiseksi viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2033. **Edellä tarkoitettuihin direktiivilaitoksiin sovelletaan ympäristötehokkuuden vaatimuksia kuitenkin 11 momentin mukaisesti.** Edellä tarkoitettuihin direktiivilaitoksiin on suoritettava edellä 3

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

momentissa tarkoitettu ympäristöjärjestelmän todentaminen viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun toiminnanharjoittajan on noudatettava 81 §:n mukaan päivitetyn luvan vaatimuksia.

Liitteen 1 taulukossa 1 kohdassa 1—10 ja 12—14 tarkoitettun direktiivilaitoksen toimintaan sovelletaan tämän lain 62 §:n 1—3 momentin, 75 §:n 1 ja 4 momentin sekä 78 a §:n säännöksiä ympäristötehokkuudesta, kun lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 81 §:n perusteella.

Kun uuden direktiivilaitoksen toiminnalle myönnetään ympäristölupa aikaisintaan **1 päivänä heinäkuuta 2026**~~1.7.2026~~ julkaistujen pääasiallista toimintaa koskevien päätelmien julkaisemisen jälkeen, noudatetaan 11 momentissa mainittuja vaatimuksia luvan myöntämispäivästä alkaen.

Lupa- ja ilmoituspäätökset, jotka koskevat liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia, jäävät voimaan tämän lain tullessa voimaan. Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia koskeviin lupa- ja ilmoituspäätöksiin sekä tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettuja eläinsuojia koskeviin lupahakemuksiin ja ilmoituksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä siihen saakka, kunnes eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on perustuttava toimintasääntöihin. Tämän lain voimaan tullessa voimaan jäävien ilmoituspäätösten mukaisten toimintojen valvonta siirtyy Lupa- ja valvontavirastolle, kun eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on 110 d §:n nojalla perustuttava toimintasääntöihin.

Liitteen 3 taulukossa 3 tarkoitettun eläinsuojan toiminnanharjoittajan on toimitettava Lupa- ja valvontavirastolle 110 e §:ssä tarkoitettua selvitystä vastaavat tiedot viimeistään kaksi vuotta ennen kuin eläinsuojan toimintaa ja toiminnan tarkkailua koskevien lupamääräysten on 110 d §:n nojalla perustuttava toimintasääntöihin.

Ilmoituksenvaraisen toiminnan toiminnanharjoittaja voi kuitenkin hakea 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa heti 110 d §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimintasääntöjen voimaantulon jälkeen, jolloin toimintaan sovelletaan tämän lain säännöksiä. Lupaa haetaan Lupa- ja valvontavirastolta ja lupien valvonta siirtyy Lupa- ja valvontavirastolle luvan myöntämispäivästä alkaen.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
--------------------------------	---------------------------

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

2. Metalliteollisuus	2. Metalliteollisuus
a) Malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus ja sintraus	
b) Raakaraudan tai teräksen tuotanto (primääri- tai sekundäärisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, kapasiteetin ylittäessä 2,5 tonnia tunnissa	a) Rauta- tai terästehdas taikka rautalejeerinkejä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien tuotanto malmista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyysimenetelmillä	
	b) Muiden kuin rautametallien valssaamo, takomo tai vetämö, ei kuitenkaan kylmäprosessit langanveto, valssaus ja syväveto
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa	c) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti ylittää 4 tonnia vuorokaudessa lyijyn ja kadmiumin osalta ja 20 tonnia vuorokaudessa muiden kuin rautametallien osalta	d) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelykapasiteetin ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa	e) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla, kun käsittelykapasiteetti on enintään 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö ylittää 50 kilojoulea vasaraa kohti	f) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti on enintään 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö on enintään 50 kilojoulea vasaraa kohti
h) Rautametallien kylmävalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 10 tonnia tunnissa	
i) Rautametallien takomo, jossa puristinten voima ylittää 30 meganewtonia (MN) puristinta kohti	
j) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa yli 30 m ³	g) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m ³
	h) Laivatelakka
k) Akkutehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 000 tonnia akkukkenoja vuodessa	i) Akkutehdas, jonka tuotantokapasiteetti on alle 15 000 tonnia akkukkenoja vuodessa

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely	5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Hiilen kaasuttaminen, nesteyttäminen tai pyrolyysi sekä muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen, nesteyttäminen tai pyrolyysi laitoksissa, joiden polttoaineteho on vähintään 20 megawattia	a) Muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen, nesteyttäminen tai pyrolyysi laitoksissa, joiden polttoaineteho on alle 20 megawattia ja joissa valmistetaan polttoainetta vähintään 3 000 tonnia vuodessa
b) Kovahiilen tai sähkögrafiitin tuotanto polttamalla tai hiilettämällä	
c) Koksen tuotanto	
	b) Kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos, jossa valmistetaan polttoainetta vähintään 5 000 tonnia vuodessa, ei kuitenkaan pellettien puristustoiminta
	c) Puuta raaka-aineena käyttävä grillihiilen valmistuslaitos, jossa valmistetaan hiiltä vähintään 3 000 tonnia vuodessa
	d) Muu kuin liitteen 4 kohdassa 2 tarkoitettu ilmoituksenvarainen polttonesteiden tai terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m ³ , ei kuitenkaan liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappalevarasto
	e) Kivihiilivarasto

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto	7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten otto
a) Teollisen mittakaavan kaivostoiminta, jossa louhitaan, rikastetaan tai jalostetaan bauksiittia, kobolttia, kromia, kultaa, kuparia, litiumia, lyijyä, mangaania, nikkeliä, palladiumia, platinaa, rautaa, sinkkiä, tinaa tai volframia	a) Muu kuin liitteen 1 taulukon 1 kohdassa 7 a) tarkoitettu kaivostoiminta ja liitteen 4 kohdassa 3 tarkoitettu ilmoituksenvarainen koneellinen kullankaivuu
	b) Malmin tai mineraalin rikastamo
	c) Kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää
	d) Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus
	e) Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää

---

9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely	9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittely (kuten pesu, valkaisu, merserointi), värjäys tai viimeistely käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa	a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä tai värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on vähintään 1 ja enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahanparkitus käsittelykapasiteetin ylittäessä 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa	b) Nahkatehdas tai turkismuokkaamo, ei kuitenkaan tuotteiden valmistus valmiiksi käsitellyistä nahoista
	c) Kuitukangastehdas
	d) Tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa ja jonka jätevesiä ei johdeta ympäristöluvanvaraiselle jätevedenpuhdistamolle tai muu kuin 2 liitteen mukainen rekisteröitävä kemiallinen pesula

---

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

11. Kalankasvatus	11. Kalankasvatus
	a) Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

ELÄINSUOJAN JA TURKISTARHAN LUPA- JA TOIMIVALTARAJAN SEKÄ ELÄINSUOJAN ILMOITUKSENVARAISUUSRAJAN LASKEMISESSÄ KÄYTETTÄVÄT ELÄINYKSIKKÖKERTOIMET

Taulukko 1. Direktiivieläinyksikkökertoimet

Direktiivieläinsuojan eläinyksikkömäärä lasketaan käyttäen seuraavia muuntokertoimia (direktiivieläinyksikkökerroin).

Eläin	Direktiivieläinyksikkökerroin
Siitosemakko ≥ 50 kg	0,500
Porsas ≤ 20 kg	0,027
Muu sika	0,300
Broileri	0,007
Muniva kana	0,014
Kalkkuna	0,030
Ankka	0,010
Hanhi	0,020
Strutsi	0,350
Muu siipikarja	0,001

Taulukko 2. Eläinyksikkökertoimet

Kansallisiin lupavelvoitteisiin liittyvät eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärä lasketaan käyttäen seuraavia muuntokertoimia (eläinyksikkökertoimet).

Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärä saadaan kertomalla eläinsuojan eläinlajien lukumäärät niiden eläinyksikkökertoimilla ja laskemalla saadut eläinyksikkömäärät yhteen. Muiden eläinlajien kohdalla on käytettävä vuotuiselta työpeneritykseltään lähinnä vastaavan eläimen eläinyksikkökerrointa.

Eläin	Eläinyksikkökerroin
Lypsylehmä	10,8
Emolehmä	4,3
Hieho (12–24 kk)	4
Lihanauta (sonni 12–24 kk)	5,7
Siitossosni (sonni > 2 v)	8,1
Vasikka 6–12 kk	3,4
Vasikka < 6 kk	1,7
Emakko porsaineen	2,6
Lihasisika*	1,00

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Karju	1,8
Joutilas emakko ydinsikalassa	1,8
Vieroitettu porsas, 5–11 vko, jos tilalla ei ole emakoita*	0,24
Hevonen 2v–	3,9
Poni** 2v–, hevonen 1v	2,8
Pienponi** 2v–, poni** 1v, hevonen <1v	2,0
Pienponi** 1–2v, poni** <1v	1,2
Pienponi** <1v	0,8
Aasi (ponin ja pienponin tavoin säkäkorkeuden ja iän mukaan)	0,8–2,8
Lammas (uuhi karitsoineen, pässi)	0,6
Vuohi (kuttu kileineen, pukki)	0,6
Munituskana	0,07
Broileriemo	0,07
Kukko	0,1
Emokalkkuna	0,14
Lihakalkkuna*	0,12
Broileri*	0,03
Kananuorikko*	0,04
Emoankka, liha-ankka*, emohanhi, lihahanhi*, emofasaani, liha-fasaani*	0,07
Emosorsa, lihasorsa*	0,06
Viiriäinen, helmikana	0,04
Kaninaaras poikasineen***	0,19
Strutsi	0,9
Biisoni	2,5
Villisika	0,9
Minkki ja hilleri, siitosnaaras pentuineen	0,18
Minkki ja hilleri, pentu	
Minkki ja hilleri, siitosuros	
Kettu ja supikoira, siitosnaaras pentuineen	0,41
Kettu ja supikoira, pentu	
Kettu ja supikoira, siitosuros	

* eläinpaikkaa kohti

** poni: eläimen säkäkorkeus täysikasvuisena 120–140 cm; pienponi: eläimen säkäkorkeus täysikasvuisena <120 cm

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

*** Kaninaaraan elopaino noin 5 kg. Poikasierien lisäksi kaniuros sisältyy naaraan eläinyksikkökertoimeen.

Taulukko 3. Direktiivieläinsuojat

Eläinsuoja on direktiivieläinsuoja, jos se kuuluu yhteen tai useampaan taulukossa esitetyistä kohdista:

1. Sikojen kasvatus vähintään 350 direktiivieläinyksikön eläinsuojissa, pois lukien kasvatustoiminta, jota harjoitetaan luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 mukaisissa luonnonmukaisen tuotannon järjestelmissä, ja kasvatustoiminta, jossa eläintiheys on alle 2 direktiivieläinyksikköä/hehtaari, jonka pinta-alaa käytetään ainoastaan eläinten laiduntamiseen tai eläinten ruokinnassa käytettävän rehun viljelyyn, ja jossa eläimiä pidetään ulkona huomattavan ajan vuodesta tai kausiluonteisesti
2. Pelkkien munivien kanojen kasvatus vähintään 300 direktiivieläinyksikön eläinsuojissa tai muiden siipikarjaluokkien kasvatus vähintään 280 direktiivieläinyksikön eläinsuojissa
3. Munivien kanojen ja muiden siipikarjaluokkien yhdistelmien kasvatus 280 direktiivieläinyksikön eläinsuojissa; tällöin laitoksen kapasiteetti lasketaan käyttämällä munivien kanojen painotuskerrointa 0,93
4. Sikojen tai siipikarjan yhdistelmien kasvatus vähintään 380 direktiivieläinyksikön eläinsuojissa, pois lukien sikojen kasvatus laitoksissa, jotka toimivat luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 834/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 mukaisten luonnonmukaisen tuotannon järjestelmien mukaisesti, ja kasvatustoiminta, jossa eläintiheys on alle 2 direktiivieläinyksikköä/hehtaari, jonka pinta-alaa käytetään ainoastaan laiduntamiseen tai eläinten ruokinnassa käytettävän rehun viljelyyn ja jossa eläimiä pidetään ulkona huomattavan ajan vuodesta tai kausiluonteisesti

Taulukko 4. Muut eläinsuojat

Eläinsuojalla on oltava ympäristölupa, jos se kuuluu yhteen tai useampaan taulukossa esitetyistä kohdista:

1. Eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 300 lypsylehmälle, 500 lihanaudalle tai 600 emolehmälle, taikka muu eläinsuoja, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 3 000
2. Turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 500 siitosnaarasminkille tai -hillerille taikka vähintään 250 siitosnaarasketulle tai -supikoiralle taikka muu turkistarha, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 100

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

ILMOITUKSENVARAISET TOIMINNAT

5. Eläinsuoja, joka on tarkoitettu:

a) vähintään 50 lypsylehmälle, vähintään 100 lihanaudalle, vähintään 130 emolehmmälle, vähintään 60 hevoselle tai ponille, vähintään 250 uuhelle tai vuohelle, vähintään 100 täysikasvuiselle emakolle, vähintään 250 lihasiialle, vähintään 4 000 munituskanalle tai vähintään 10 000 broilerille ja joka ei ole ympäristöluvanvarainen *liitteen 3* perusteella;

b) yhdelle tai usealle muulle kuin a kohdassa mainitulle liitteessä 3 tarkoitettulle eläinlajille, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä liitteen 3 *taulukon 2* eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 250 ja joka ei ole ympäristöluvanvarainen *liitteen 3* perusteella; jos eläinsuojan suurimman eläinyksikkömäärän muodostaa a kohdassa tarkoitettun tuotantoeläimen nuorkarja, ilmoituksenvaraisuusraja määräytyy kuitenkin täysikasvuisen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnetun eläinmäärän perusteella; tätä kohtaa ei sovelleta liitteessä 3 mainittuihin turkiseläimiin;

c) usealle a tai b kohdassa tarkoitettulle tuotantoeläimelle ja joka ei ole suoraan ilmoituksenvarainen a kohdassa mainitun tuotantoeläimen eläinmäärän perusteella, ilmoituksenvaraisuus määräytyy liitteen 3 *taulukon 2* eläinyksikkökertoimilla laskettavien eläinyksikkömäärien perusteella; tällöin kaikkien tuotantoeläinten eläinyksikkömäärät lasketaan yhteen ja niiden summaa verrataan suurimman eläinyksikkömäärän saaneen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettuun ilmoituksenvaraisuuden rajaan, jonka ylittyessä toiminta on ilmoituksenvarainen.

Eläinyksikkömääräksi muunnettu ilmoituksenvaraisuuden raja a kohdassa tarkoitettulle tuotantoeläimelle saadaan kertomalla a kohdassa eläinmääränä ilmoitettu ilmoituksenvaraisuuden raja liitteen 3 *taulukon 2* eläinyksikkökertoimella.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa siirtymäajan kuluessa direktiivieläinsuojien lupamaksujen kohtuullisuuden alentamalla Lupa- ja valvontaviraston direktiivieläinsuojoihin kohdistuvia lupamaksuja säätämällä siitä esimerkiksi kuten ympäristönsuojelulain 206 §:ssä säädetään mikroyritysten valvonnasta perittävän maksun kohtuullistamisesta tai muulla soveltuvalla tavalla.

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2026 vp

Helsingissä 29.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenni Pitko vihr
varapuheenjohtaja Pinja Perholehto sd
jäsen Marko Asell sd
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Karoliina Partanen kok
jäsen Jorma Piisinen ps
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Tere Sammallahti kok
jäsen Sara Seppänen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos